

Koncepcja procedury wyłaniania dobrych praktyk umieszczanych w „Złotej Księdze Dobrych Praktyk na Rzecz Społecznego Uczestnictwa Osób Starszych”

1. Kryteria ogólne dobrych praktyk w polityce społecznej
2. Obszary identyfikacji dobrych praktyk (dziedziny działań na rzecz ludzi starszych)
3. Kryteria specyficzne dobrych praktyk
4. Elementy opisu dobrej praktyki do publikacji w „Złotej Księdze”
5. Procedura wyłaniania dobrych praktyk
6. Oczekiwania dotyczące bazy dobrych praktyk
7. Załączniki:
 - Informacja o konkursie
 - Formularz zgłoszenia dobrej praktyki
 - Formularz oceny przez eksperta

1. Kryteria ogólne dobrych praktyk w polityce społecznej

Przyjmujemy założenie, że obok zestawu kryteriów, które mogą być przydatne dla oceny każdego rodzaju działań z zakresu polityki społecznej (ogólnych) – potrzebne są zawsze kryteria szczegółowe (specyficzne) uwzględniające specyfikę grup i problemów, których dotyczą owe działania mogące się stać (lub nie) dobrą praktyką. Wynika to z różnorodności potrzeb społecznych, specyfiki cech różnych grup społecznych i skomplikowanych uwarunkowań społecznych problemów. Odpowiadając zatem na pytanie, czy mamy do czynienia z dobrą praktyką, sięgnąć należy i do kryteriów ogólnych (wspólnych), i do specyficznych.

Proponowane **kryteria ogólne** dobrych praktyk:

- potwierdzona (a nie potencjalna) skuteczność w rozwiązaniu konkretnego problemu – osiągnięcie rezultatów, które są zbieżne z zakładanymi celami działania;
- metodyczność - dające się opisać metody, formy, etapy, i rezultaty działań;
- replikowalność – zdolność do zastosowania danego rozwiązania w innym miejscu i czasie;

- adaptowalność – podatność na zmiany dostosowawcze do odmiennych warunków bez utraty jakości;
- przejrzystość – działania jawne;
- etyczność – działania etyczne;
- praworządność – działania zgodne z prawem;
- efektywność ekonomiczna – korzystna relacja między nakładami a efektami;
- trwałość (stabilność) zastosowanego rozwiązania – kontynuacja działań przez autorów rozwiązania lub inne podmioty; inicjatywa nie ma charakteru jednorazowego.

Jako kryterium dodatkowe (nieobowiązkowe) może być brana pod uwagę **innowacyjność** zgłaszanej praktyki.

Dobre praktyki wg kryteriów ogólnych

Kryteria ogólne	Komentarz	Źródła danych
1. potwierdzona skuteczność w rozwiązywaniu konkretnego problemu	osiągnięcie rezultatów, które są zbieżne z zakładanymi celami działania	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji
2. metodyczność	dające się opisać metody, formy, etapy i rezultaty działań	dane organizacji, opinie ekspertów
3. replikowalność	zdolność do zastosowania danego rozwiązania w innym miejscu i czasie	opinie ekspertów i przedstawicieli innych organizacji (np. naśladowców)
4. adaptowalność	podatność na zmiany dostosowawcze do odmiennych warunków bez utraty jakości	opinie naśladowców; opinie ekspertów
5. przejrzystość	działania jawne	opinie ekspertów i osób z otoczenia organizacji
6. etyczność	działania zgodne z zasadami etyki	opinie ekspertów i osób z otoczenia organizacji
7. praworządność	działania zgodne z obowiązującym prawem	ocena ekspertów
8. efektywność ekonomiczna	korzystna relacja między nakładami a efektami	dane organizacji, ocena ekspertów
9. trwałość (stabilność) zastosowanego rozwiązania	kontynuacja działań przez autorów rozwiązania lub inne podmioty; inicjatywa nie ma charakteru jednorazowego	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji

<i>Opcjonalnie: innowacyjność</i>	Rozwiązanie nowe, nie stosowane wcześniej do rozwiązywania danego problemu	ocena ekspertów
-----------------------------------	--	-----------------

2. Obszary identyfikacji dobrych praktyk (dziedziny działań na rzecz społecznego uczestnictwa ludzi starych)

Zaproponowanie specyficznych kryteriów dobrych praktyk związanych z zaspokajaniem potrzeb osób starszych wymaga przyjęcia wstępnego założenia dotyczącego kluczowego **celu** działań, które mają być poddawane ocenie jako ewentualne dobre praktyki. Proponujemy, by przyjąć, że **interesują nas działania integracyjne, realizowane zgodnie z zasadą społeczeństwa dla wszystkich grup wieku.**

Sugerujemy zatem następujące dziedziny, w których szukamy dobrych praktyk:

1. uczenie się przez całe życie;
2. utrzymywanie zasobów kapitału ludzkiego i wydłużanie aktywności zawodowej (współpraca z pracodawcami w realizacji strategii zarządzania wiekiem);
3. integracja pokoleń w edukacji, kulturze, aktywności politycznej i działaniach wolontarystycznych – przeciwdziałanie samowykluczeniu i izolacji starszych pokoleń;
4. tworzenie przyjaznej ludziom starszym przestrzeni publicznej (komunikacji i miejsc użyteczności publicznej);
5. wzmacnianie kondycji zdrowotnej, sprawności i aktywności ruchowej i turystycznej starszych pokoleń;
6. wspieranie usług umożliwiających zaspokajanie potrzeb osób wymagających opieki w ich mieszkaniach;
7. wykorzystanie technologii informacyjnych do integracji społecznej (platformy komunikacyjne i edukacyjne) i do usprawniania usług społecznych (opieka medyczna na odległość, aplikacje telefoniczne, itp.).

3. Kryteria specyficzne dobrych praktyk

Kryteria specyficzne powiązane są z konkretnymi dziedzinami działania.

Dobra praktyka może obejmować więcej niż jedną z wymienionych dziedzin.

Dobre praktyki wg kryteriów specyficznych

Dziedzina działań	Kryteria specyficzne	Komentarz	Zródła danych
uczenie się przez całe życie	dostępność	brak barier selekcyjnych i dobra informacja o ofercie	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji, ocena eksperta, opinie uczestników
	adekwatność	wykorzystanie różnych form i technik przekazu informacji i ćwiczenia umiejętności dostosowanych do specyficznych cech odbiorców	
utrzymywanie zasobów kapitału ludzkiego i wydłużanie aktywności zawodowej (współpraca z pracodawcami w realizacji strategii zarządzania wiekiem i strategii „równowaga praca-życie“)	wykorzystanie potencjału i specyficznych właściwości osób starszych	przeciwdziałanie marnotrawstwu zasobów i celowe wykorzystanie specyficznych właściwości (doświadczenia, mądrości, empatii, czasu...)	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji, ocena eksperta
wewnątrzpokoleniowa aktywność osób starszych	trafność	dostosowanie działań podejmowanych przez osoby starsze na rzecz swojego pokolenia do potrzeb adresatów tych działań i możliwości ich autorów	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji, ocena eksperta, opinie uczestników
	partycypacja	zaangażowanie beneficjentów w realizację programu	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji, ocena eksperta, opinie uczestników
integracja pokoleń w edukacji, kulturze, aktywności politycznej i działaniach wolontarystycznych; przeciwdziałanie samowykluczeniu i izolacji starszych pokoleń	wielopokoleniowość	aktywna rola przedstawicieli wszystkich pokoleń zaangażowanych w oceniane działanie	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji, ocena eksperta

tworzenie przyjaznej ludziom starszym przestrzeni publicznej (komunikacji i miejsc użyteczności publicznej)	wielofunkcyjność	możliwość zaspokojenia różnorodnych potrzeb w wybranym miejscu	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji, ocena eksperta, opinie użytkowników
	dostępność przestrzenna	rozmszczenie urzędzeń adekwatne do struktury przestrzennej obszaru	
wzmacnianie kondycji zdrowotnej, sprawności i aktywności ruchowej i turystycznej starszych pokoleń	oferta dostosowana do rzetelnie zdiagnozowanych fizycznych możliwości uczestników	osoby w starszym wieku cierpią na różnorodne schorzenia i doświadczają fizycznych ograniczeń; oferta aktywizująca musi być „szyta na miarę”	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji, ocena eksperta, opinie uczestników
wspieranie usług umożliwiających zaspokajanie potrzeb osób wymagających opieki w ich mieszkaniach	współpraca z rodzinami osób starszych	wspieranie rodzin opiekujących się osobami niesamodzielnymi	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji, ocena eksperta, opinie rodzin
	wielosektorowość	zaangażowanie instytucji należących do różnych sektorów polityki społecznej	
	działanie efektywne dzięki poprawie „wydajności”	wykorzystanie dotychczasowych zasobów lokalnej infrastruktury społecznej	
wykorzystanie technologii informacyjnych do integracji społecznej (platformy komunikacyjne i edukacyjne) i do usprawniania usług społecznych (opieka medyczna na odległość, aplikacje telefoniczne, itp.)	zapewnienie osobom starszym poczucia bezpieczeństwa w stosowaniu nowych technologii	zapewnianie poczucia bezpieczeństwa w procesie uczenia się i korzystania z nowych technologii w e- usługach i e – administracji	dane organizacji, dane z otoczenia organizacji, ocena eksperta, opinie użytkowników
		zapewnianie poczucia bezpieczeństwa <u>dzięki</u> nowym technologiom	

4. Elementy opisu dobrej praktyki do publikacji w „Złotej Księdze”

Elementy jakie powinny zawierać opisy dobrych praktyk:

- dane organizacji;
- nazwa, istota, cel przedsięwzięcia;
- uzyskane rezultaty;
- opis etapów działania (z podaniem czasu ich realizacji);
- zastosowane sposoby działania, narzędzia;
- uczestnicy (beneficjenci, jednostki organizacyjne, partnerzy);
- nakłady (pieniądze, kadry, czas pracy, wykorzystywana przestrzeń, urządzenia itd.);
- ocena i samoocena (mocne strony/zalety; zagrożenia/możliwe trudności);
- warunki wstępne (np. potrzebne zasoby, kompetencje);
- ewentualne doświadczenia z wdrażaniem dobrej praktyki w innym miejscu i czasie.

5. Procedura wyłaniania dobrych praktyk:

5.1 Etapy pracy:

- umieszczenie na stronie internetowej RPO informacji o konkursie „Złota Księga Dobrych Praktyk na Rzecz Społecznego Uczestnictwa Osób Starszych” oraz formularza zgłoszenia dobrej praktyki (do pobrania i wypełnienia przez wnioskodawcę);
- nadsyłanie drogą pocztową zgłoszeń i towarzyszącej im dokumentacji;
- wstępna ocena i pierwsza faza selekcji zgłoszeń przez zespół ekspertów;
- uzupełnienia informacji i dokumentacji zgłoszeń zakwalifikowanych do kolejnego etapu;
- ostateczna ocena i wyłonienie zgłoszeń uznanych za spełniające kryteria dobrych praktyk (panel ekspercki);
- ewentualne uzupełnienia i ostateczna redakcja opisów wyłonionych dobrych praktyk do ich prezentacji w „Złotej Księdze”;

- umieszczenie wyróżnionych dobrych praktyk w „Złotej Księdze” (w formie elektronicznej);
- przekazanie wyróżnionym podmiotom listu gratulacyjnego Rzecznik Praw Obywatelskich.

5. 2. Sposób wyłaniania dobrych praktyk.

Dobre praktyki zostaną wyłonione przez zespół ekspertów. Do oceny potrzebne będą:

- dwa narzędzia opisowo-ewaluacyjne (formularz zgłoszenia dobrej praktyki; formularz ewaluacyjny dla ekspertów);
- zgromadzenie dodatkowych informacji o charakterze weryfikującym;
- dodatkowa dokumentacja przekazana przez wnioskodawców.

6. Oczekiwania dotyczące bazy dobrych praktyk:

- zawierają wyłącznie kompletne opisy;
- umożliwiają łatwe wyszukiwanie (np.wg kluczowych słów);
- zawierają informacje umożliwiające kontakt z organizatorami przedsięwzięcia opisanego jako dobra praktyka;
- zawierają linki do ważnych informacji uzupełniających.